

[Kaj Andresen.]
 ej, er dette, at der siden pristallets indførelse er sket en væsentlig ændring i skatternes funktion. Så længe skatterne, som det oprindeligt var tilfældet, alene var borgernes betaling for de ydelser, det offentlige gennem løsning af fællesopgaver stillede til rådighed, var det ganske rimeligt, at de indgik som andre priser ved pristallets sammensætning. Men sådan er det jo ikke mere. Gennem nogle år er der fra statens side søgt løst flere andre opgaver over skatterne — og vel især to.

For det første har man ad den vej foretaget en ikke uvæsentlig indkomstudjævning mellem befolkningsgrupperne. Betydelige beløb opkrævet gennem skatter er f. eks. overført til de ældre fra de yngre i samfundet via alderdomsforsorgen; det samme gælder til invalider, ligesom der gennem børnetilskudsordninger er overført indkomster til familier med børn fra andre grupper uden børn. Pengene til disse indkomstudjævninger med socialt sigte er taget gennem skatteopkrævningen, men det er hverken rimeligt eller logisk, at en sådan fordelingspolitik har indflydelse på lønniveauet. Oven i købet kan der i dette tilfælde være tale om, at en bevidst demokratisk politik modvirkes af pristalsvirkningerne.

For det andet er skattepolitikken, finanspolitikken, mere og mere blevet et middel i den almindelige økonomiske politik. Ved overskud eller underskud på statsbudgettet kan der gribes ind i aktiviteten i samfundet på den ene side for at modvirke inflations-tendenser eller hindre valutavind, på den anden side for at stimulere købekraften og derigennem øge aktiviteten og beskæftigelsen. Disse finanspolitiske midler, der ofte må foretrækkes for andre økonomiske midler, f. eks. rentepolitik, vil imidlertid, når de over skatteforhøjelser eller skattnedsættelser øver indflydelse på pristallet, modvirke selve indgrebenes hensigt.

Det er ikke mindst denne udvikling, der i vort nuværende samfund giver skatterne en helt anden placering end tidligere, og som gør det tvivlsomt eller urimeligt at bevare skatterne i pristallet.

Hertil kommer — og det fremgår bl. a. af en undersøgelse, som blev foretaget af pristalsudvalget af 1958, og som findes i udvalgets betænkning — at en sammen-

ligning mellem det nuværende pristal over en 5-årig periode, fra 1952 til 1957, og et pristal for samme periode, men uden skatter, viser, at de to pristal stort set udvikler sig efter samme linje. Tendensen i tallene er snarest den, at pristallet uden skatter ville stige stærkere end det gældende pristal. Jeg vil være tilbøjelig til at tro, at udviklingen siden 1957 vil vise den samme tendens med overvægt til det skattefrie pristal, og jeg vil gerne bede den højtærede økonomiminister oplyse, om der foreligger materiale herom for årene fra 1957 til 1962, eller om der i det hele taget kan siges noget om udviklingen i disse år.

Betænkningen af 1960, som indeholder en række af disse oplysninger, slutter ikke med nogen fælles konklusion, men et flertal, bestående af repræsentanter for organisationerne i udvalget og det ærede medlem hr. Holger Eriksen, udtaler efter at have erkendt skatternes ændrede betydning, at man kan tiltræde, at de direkte skatter går ud af pristallet, men at de indirekte skatter bibeholdes.

Det er naturligvis beklageligt, at de, der berøres af pristalsreguleringen, ikke har kunnet tiltræde det princip, som er det foreliggende lovforslags, nemlig at skatterne går helt ud af pristallet, i dette tilfælde af et reguleringspristal, der anvendes, hvor reguleringerne er fastslået ved lov, d. v. s. tjenestemændenes lønninger, honorarer og en lang række sociale ydelser. Men det må i denne forbindelse understreges, at en ordning, hvor den ene gruppe af skatter er med i pristallet og den anden ikke, er en særdeles uheldig ordning.

Vanskelighederne ved finanspolitiske indgreb gennem indirekte og direkte skatter er lige store, når der følger pristalsvirkninger efter. I adskillige tilfælde, hvor indgrebene er bragt i anvendelse ved afgiftslove, har staten da også måttet fastslå ved særlig lov, at de pålagte afgifter ikke skulle indgå i pristallet. Derfor har vi jo særpristallet. Disse manipulationer med et eksisterende pristal er absolut ikke ønskelige og styrker hverken tilliden til pristal eller lovgivning. Men deler man op i to slags skatter — én inden for og én uden for pristallet — vil det i fremtiden være særdeles vanskeligt at anvende finanspolitikken, uden at det fra en eller anden side vil kunne hævdes, at der